

Motion till riksdagen 2025/26:3765

av **Helena Gellerman (L)**

Lärdomar från norska krisesenter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur vi kan utveckla stödet till våldsutsatta kvinnor genom att lära av det norska systemet med kommunala krisesenter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns många kvinnor i vårt land som lever i relationer med ständig skräck för att bli utsatta för våldshandlingar, både fysiskt och mentalt. Våld drabbar även män, men den absoluta majoriteten av våldshandlingar i relationer drabbar kvinnor. I denna utsatta situation, speciellt om den pågått under lång tid, krävs det ett otroligt mod för att våga lämna den skadliga relationen. Då måste samhället stå berett att hjälpa dessa kvinnor, och ofta barn, till en ny start i livet.

Idag finns i Sverige fler organisationer som gör ett fantastiskt arbete genom att stödja kvinnor i denna utsatta situation. Oftast kräver det dock en hel del beslutskraft och initiativ från de våldsutsatta kvinnorna för att få en långsiktig förändring, efter att de fått stöd i det akuta skeendet som utlöste att de lämnade relationen. Hur skulle en utveckling av stödet till dessa kvinnor kunna se ut?

I Norge beslutade man redan 2012 om Lov om kommunale krisesenter tilbud (krisesenterlagen) LOV-2009-06-19-44. Lagen innebär att varje kommun ska kunna erbjuda ett krisesenter för personer utsatta för våld i nära relationer.

Syftet med lagen var att kunna ge ett erbjudande till kvinnor, män och barn som är utsatta för våld eller hot om våld i nära relationer som tar fasta på helheten, att hjälpa i det akuta skeendet och samtidigt erbjuda kunskap och hjälp att finna en långsiktig lösning.

Lagen kräver att personalen ska ha relevant kompetens och att lokalerna ska vara fysiskt säkra. Individer ska kunna vända sig direkt till ett valfritt krisesenter i Norge utan hänvisning eller tidsbokning. Barn ska erbjudas ett stöd som är anpassat till deras särskilda behov. Hjälp är gratis och inom krisesentret finns möjlighet att få en trygg bostad i en akutsituation.

Då man är välkommen vid alla former av våld i nära relationer, så ökar möjligheten att våldet kan stoppas i ett tidigt skede. Med en låg tröskel kan verksamheten bli brottsförebyggande.

Den nationella statistiken i Norge visar att andelen som går tillbaka till våldsutövaren har gått ner från 30% till 15%, på vissa krisesenter till under 10%. Orsakerna tros vara kunskapen som finns på krisecentrumet och i samhället, ett välfärdssystem som verkar för att man ska kunna klara sig själv ekonomiskt och mindre skuld och skam runt att söka stöd. I Sverige finns inte motsvarande nationell statistik.

I arbetet med att utveckla stödet till våldsutsatta, så bör vi ta tillvara alla goda exempel. Sverige bör arbeta mer med att söka efter ”best practice” även utanför landets gränser och den lägst hängande frukten är våra närmaste grannar i Norden som delar en gemensam syn på individens frihet.

Här finns nu ett system i Norge som har utvärderats och kunnat uppvisa tydliga positiva resultat och effekter för utsatta kvinnor och barn. Låt oss ta tillvara vårt grannlands erfarenheter och undersöka vilka delar som är tillämpbara i en svensk kontext där man tillvaratar det stöd som redan finns i Sverige. Allt för att påskynda utvecklingen med ett utökat stöd till de kvinnor och barn som idag lider i ohållbara relationer.

Helena Gellerman (L)